

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

Инициатива „Зелени закони“

+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

Изх. No 33-254/15.09.2024

До:

Парламентарната комисия по земеделие, храни и гори
Д-р Георги Тахов, Министър на земеделието и храните
Инж. Петър Димитров, Министър на околната среда и водите

Относно: премахване на финансовите стимули, които породиха проблемите с пашата в националните паркове Рила, Пирин и Централен Балкан

Уважаеми дами и господа,

Във връзка с проведената на 11.09.2024 год. дискусия в Комисията по земеделие, гори и храни относно пашата в трите Национални парка, бихме искали да споделим нашето виждане за корена на проблема.

Проблемът с пашата в Националните паркове съществува от повече от десет години, а причините за него са основно две.

1. Непазарната такса за паша в националните паркове и административното раздаване на разрешителни за паша.

Таксата за паша в Националните паркове е **1 лв./декар**¹ от 2016 год. досега.

За сравнение средната цена на наем на пасища, мери, ливади съгласно официалната статистика на НСИ² е **25 лв./декар** за 2023 год.

Пасищата от държавния поземлен фонд извън Националните паркове се отдават обикновено чрез тръжна процедура при **минимални цени** определени от Министерството за земеделието³, които за 2024 са били между **9 и 14 лв./декар**.

Общините също отдават общинските пасища на сходни цени – например съгласно решение⁴ на Общинския съвет на община Смолян пасищата на с. Мугла се отдават за **22 лв./декар**.

¹ <https://lex.bg/index.php/bg/laws/ldoc/2136778293>

²

<https://www.nsi.bg/bg/content/11265/%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D0%B5%D0%BC-%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D1%8F>

³ <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=210561>

⁴

https://www.smolyan.bg/media/content_files/file/0%20-%20%D0%A0%D0%95%D0%A8%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%9E%D0%91%D0%A1%20-%202019%20-%202024/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F%20%D0%BE%D1%82%20%E2%84%96739%20%D0%B4%D0%BE%20811%20-%2002_03_2

Така земеделските стопани, които успеят да получат разрешителни за паша в Националните паркове плащат десетки пъти по-ниски такси от земеделските стопани, пасящи животни на държавни и общински пасища извън националните паркове. За 1000 крави тази разлика може да достигне няколко хиляди лева годишно.

През 2016 год. МОСВ актуализира тарифата на 10 лв./декар, но след протести на животновъди и след дискусия с МЗХ⁵ таксата бе намалена⁶ на 1 лв./декар.

Тази десетократна разлика в разхода за ползване на пасища привлича животновъди от цяла България да пашуват в националните паркове.

Също така при липсата на търг, административните процедури за разрешителните за паша винаги бъдат недоволство сред тези, които не са получили разрешителни за всичките си животни и са повод за оплаквания и конфликти.

Освен това тази разлика в таксите за различните пасища може да се тълкува и като предоставяне на неправомерна и несъвместима държавна помощ, а това трябва да бъде преустановено.

2. Субсидията (пасторализъм) за паша в Националните паркове.

Интервенция „Пасторализъм“ беше въведена изключително и само за опазване на биологичното разнообразие във високопланинските екосистеми и осигуряване на добро природозащитно състояние на тревните типове природни местообитания. Тя се прилага вече четвърти планов период на практика само в **националните паркове**. В момента субсидията⁷ е в размер между **330** и **350** лв. на крава за паша за период не по-малък от 3 месеца в националните паркове, в зависимост дали се пашува със или без каракачански кучета. На практика тази субсидия е предназначена само за 1,75% от територията на България и съвсем естествено привлича животновъди от цялата страна да кандидатстват да пашуват животни там.

Така създадените финансови стимули са много привлекателни за едрите животновъди. При паша в Националните паркове на **1000** крави с каракачански кучета субсидията по интервенция „Пасторализъм“ достига до **350 000** лева, а икономията от пасищни такси надминава **250 000** лева. Същевременно националните паркове предоставят сравнително комасирани площи, достатъчно големи за да се пасат всичките тези животни на едно място, което облекчава значително разходите за труд и логистика на стадото. Съвсем нормално в тази финансова среда всички големи животновъди, пасящи крави в националните паркове, заявяваха на проведените досега срещи по темата, че техните животни са се увеличили през последното десетилетие и планират това увеличение да продължи.

По тази причина е съвсем естествено конфликтите свързани с пашата в националните паркове да ескалират още повече през следващите години. От една страна допустимите за паша площи в националните паркове са ограничени, а за да няма негативни въздействия от дейността, натоварването на пасищата трябва да се регулира до степен, която не дава възможност за осигуряване на паша за всички желаещи. Това неминуемо води до конфликти между компетентните държавни органи, животновъдите и другите заинтересовани страни.

[022/%D0%9F%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%89%D0%B0%20%D0%B8%20%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B8%202022/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%E2%84%96761%20-%20%D0%9C%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B0.pdf](https://bntnews.bg/bg/a/zivotnovadi-gotvyat-protest-zaradi-zavishenite-taksi-za-pasha-758732)

⁵ <https://bntnews.bg/bg/a/zivotnovadi-gotvyat-protest-zaradi-zavishenite-taksi-za-pasha-758732>

⁶ <https://agri.bg/novini/namalyavat-se-taksite-za-pasha-v-natsionalnite-parkove>

⁷ <https://sp2023.bg/index.php/bg/intervencii/ii-a-7-tradicionni-praktiki-za-sezonna-pasa-pastoraliz-m>

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

Инициатива „Зелени закони“

+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

Проблемът може да бъде решен **само** след прекратяването на финансовите стимули, които го създадоха!

1. Министерството на земеделието и храните трябва да **преустанови прилагането** на интервенция „Пасторализъм“.

Интервенцията не постигна основната си цел, а именно осигуряване на доброто природозащитно състояние на тревните типове природни местообитания,, а напротив - в момента създава само проблеми както за природата, така и за животновъдите и администрацията.

Практически тя се прилага на много малка площ от пасищата в България и изкуствено води до **привличане на животни от цялата страна в националните паркове**. Интервенцията не подлежи на корекция – прехвърлянето ѝ към други територии само ще прехвърли проблемите и конфликта към тях.

Същевременно тя доведе до сериозни отрицателните въздействия върху природните местообитания, които са еднозначно установени от експертната и научна общност. В тази връзка прилагането на интервенцията трябва да бъде прекратено.

Ако след необходимите анализи се установи необходимост от осигуряване на допълнителни стимули и подпомагане на животновъдния сектор, то това трябва да става при ясни гаранции за липса на значителни отрицателни въздействия върху околната среда и предмета и целите на опазване на защитените зони от мрежата Натура 2000.

2. Министерството на околната среда и водите трябва да промени Тарифата за таксите, които се заплащат за разрешените ползвания в защитени територии - изключителна държавна собственост, като въведе в нея тръжна процедура за отдаване на права за паша в националните паркове с минимални цени сходни на определените със заповедта на Министъра на земеделието и храните за отдаване на държавни пасища под наем. След обществена дискусия в нея може да се предвидят и приоритетно даване на разрешителни за паша на жители от землищата на националните паркове, пашата на овце и автохтонни породи говеда.

Проблемите, предизвикани от пашата в националните паркове са породени от погрешните финансови стимули за тази дейност и не могат да бъдат трайно и ефективно решени без тяхното премахване.

Изразяваме нашата готовност да участваме в дискусии и работни групи, в рамките на които ще подпомогнем експертно процеса по намиране на решение на горните проблеми.

С уважение:

Вера Стаевска

Председател на УС на Сдружение за изследователски практики

Инициатива „Зелени закони“ www.zelenizakoni.com